

РУСЛАН

Передплата
 на «РУСЛАНА» вносять:
 в Австрії:
 на цілий рік . . . . . 20 кор.
 на пів року . . . . . 10 кор!
 на чверть року . . . . . 5 кор.
 на місяць . . . . . 1-70 кор.
 За границею:
 на цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Поодинокі число по 16 сот.

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові, що для
 рік неділі і руских свят
 год пополудині.
 Редакція, адміністрація і
 експедиція Руслана в д. 4. 1.
 л. Домбровського (Хорушчини). Екс-
 педитор Місней в Агенції Со-
 коловського в падажі Гавсманн.
 Рукописи зберігає ся лише
 на попереднє застереженє.
 Рекламні листки платити
 від порта. — Оголошеня, зви-
 чайні приймають ся по ціні
 20 с. від стрічки. Над-
 сланім 40 с. від стрічки. По-
 дяки і приватні донесеня по
 30 с. від стрічки. Кошти атів

Гімназійна молодіж.

I. Некорисний вислід річної класифікації в одній з наших гімназій залягав прямо загальну опінію і зі всюди чути було оклик счудованя, ба навіть обуреня: Свої своїх бють! Тому не від річи буде застановити ся тепер, підчас ферий, чи справді бють, та чи заслужено бють і як зарадити сему, щоби не то, що не били, але щоби не було за що бити.

Отже що-до того послідного мусимо замітити, що наша молодіж представляє самий найкрасний, найподатнійший матеріал до науки. Се признасть нам кождий, коли лиш троха схоче застановити ся над основами сего твердження. Бо ті видумки польскої праси про »брак вихованя«, про »брак традицій«, про »здичене, розвиджене« руских гімназистів, се тільки низькі калюмнії, кидані ворогами нашої школи і культури. Так оно не є, а є зовсім противно.

Наша молодіж рекрутує ся головню з сіл, де є зпсуте менше. На селі нема нагоди до спокую, яким міська дитина улягає вже від дитинства, нема лихого товариства, нема ласощів і дурничок, а натомість є природа, свободнійше жите серед неї. Коли правда, що стиканє з природою у шляхотнює чоловіка, скріпляє єго не лише тілесно, але і духово, — то мусимо нашій молодіжці признати також більше тої моральної сили, яку можна найти у міського наростку польскої та жидівскої, міської молодіжці.

Та не лише сама природа, але і стріха, з під якої виходять наші сини, дає запоруку морального гарту нашої молодіжці. Часть єї походить зі сьвященничих домів і виносить звідтам глибоко етичне і релігійне вихованє. З того кореня походить більша часть нашої інтелігенції, працюючої, оцадної, жертволюбної. Правда, що і богато з них, головню задля кар'єри, відрекло ся своїх і свого народу, сполячившись та змосковщившись, але на се зложили ся наші сумні обставини, та низька урівень самосвідомости в давнійших часах. Але і ті поревертні-поповичі здобували собі становиско і прямо імпонували між адоптуючими їх народами своєю працею і моральним урівнем, які винесли з нашого поцївства.

Не в меншій мірі відносить ся те все і до селянських синів. Тимбільше, що до гімназій посилають своїх синів тільки найсвідомійші і найчеснійші господарі. Се не є »цємні русци хлопці«, як звик висказувати ся Dziennik і єму подібні русиноїдні органи, але се сьвітла горожанських і християнських чеснот, як між польским селянством знаємо тільки хіба одного пос. Бойка. Таких Бойків є і у нас чимало, та живуть они у десятеро гірших обставинах від мазурских Бойків і знані є тільки в границях свого села і свому душпастиреви, який між ними находить не лише чесних розумних і правих парохіян, але правдивих приятелів і щирих сусідів.

Працьовите та спокійне жите родичів, як і їх безнастанний надзїр над дитиною, — особливо матери — мусить корисно впливати на вихованє. Тому то нераз селянські діти є привітливійші і до-тентнійші, як панські, що ховали ся між слугами і бонами, коли тато сидїв в кліюбі, а мати вичісувала ся, вистроювала, та балювала ся. Бож через зиму селянська мати весь час з дитиною, а літом підросток іде вже до роботи з мамою, чи з татом. А в неділю іде правильно до церкви, — що в містах буває дуже рідко, і стає до сьпіву разом з церквою, беручи в сей спосіб живу участь в богослуженю, слухає катехизації і взагалі набирає ся глибоких вражїнь богобоязни, чесного, статочного жита і любови до свого, рідного.

Вибір Папи римского.

Кандидатами на папский престол вказують зміж кардиналів на Свампу, Рамполього, Готіого, Ванутелля, Алірдіого і Капечелятря. Свампа належить до наймолодших в кардинальській колегії, бо має лише 55 літ жита. Єго радо би бачило на папскім престолі італійске правительство, бо він як архипастир в Больній відзначав ся популярностию та добрим пожитєм так з духовенством як і зі сьвітцкими властями і давав би запоруку до приятного уложеня відносин між Квіриналом а Ватиканом.

Не менші шанси має кардинал Рамполя, права рука помершого папи і вірний послїдуватель єго політичних ідей. Інтелігентний надзвичайно, працюючий до невтоми і енергійний, він придбав собі славу знаменитого дипломата. Майже через цілі роки він привинав щоденно велику силу осіб на аудієнциях, а імпонував своєю величною поставою і достойним аристократичним поведенєм. Буде мати, як кажуть, за собою французских кардиналів, бо виявляв нераз свої симпатії для Франції, а також Росія має в нїм свого прихильника, і рада би єго тепер бачити на престолі.

Кардинал Готі, син рыбака з Генуї, тиха і скромна натура, мало зв'язаний між своїми товаришами, але всіма цїнений за свої заслуги як нунцій в Бразилії та візитатор монастирів. Готі належить до чина ОО. Кармелїтів і свого часу візитував їх монастирі також в Галичині. Готіого уважають кандидатом Німеччини.

Великим політиком уважають кардинала Ванутелього, який з міщанської, римскої родини дійшов до кардинальського достоїнства в р. 1887. Перед тим був нунциєм у Відні, а відтак в Бельгії, де задля ввіткових відносин мав острі задирки і непорозуміння з правительством. Ванутелього підпирала би радо Австрія, яка єще в часів єго перебуваня в столиці монархії заховала добру память про него.

З прочих кандидатів, яких вичислюють єще більше, передовсім Капечелятро визначає ся особливими прикметами знаменитого бесїдника, писателя і історика, так що приклонники порівнують єго з Венендиктом XIV. Єго брат є директором почт італійского королівства, а єго самого королева Маргарита закликала як сповідника. Тому уважають єго італійским патріотом,

а серед противників всяких звоси Квіриналом єго вибір стрїтив би на опір.

Вибір наслідника папского престолоу буде правдоподобно обертати ся в тім крузі, коли не наступить який несподіваний вислід голосованя, що також не є виключене. Однак як факт, який вже внії стверджує вся праса і який ми зазначили, можна прийняти, що під зглядом відношеня до конкляве поодиноких держав кандидатом Австрії є Ванутелі, Німеччини Готі, а кандидатом Франції і Росії — кардинал Рамполя.

Російска праса, як пр. »Новое Время« видразно висказує свої симпатії до кардинала Рамполя, як речника ідей сьвітового мира і християнської єдности, які так визначно проявили ся за понтифікату Льва XIII. Особливо підносять прихильність Рамполього до східних обрядів та єго стараня коло приверненя їм належного становиска в римо-католицкій Церкві. Тому з зачудованєм ми читали вступну статю в »Ділі« з кругів духовенства, в якій автор виступає проти кардинала Рамполього. Не знаємо, звідки міг сей духовний автор черпати свої відомости бо не подає ані жерел, ані доказів. Але твердить, що Рамполя разом з бл. п. кардиналом Ледоховским утискали руский обряд, не допускали до утвореня церковної єпархії для американських Русинів, що они були покровителями шовінізму між польским духовенством і т. д. і т. д.

Головним ініціатором — каже духовний дописуватель »Діла« — всеї тої акції враз з кард. Ледоховским був кард. Рамполя! І не треба думати, що тота акція відбивала ся тільки на галицькій Русі. Пок. Лев XIII. видав свого часу »посланіє« до східних єпископів і взивав їх до єдности або зближеня з західною церквою, та голос сей не остав без слїду, як видно з торічного письма цїргородского патріярха до російского синоду, що піддавало гадку якогось духового зближеня з католиками і протестантами. Однак акція кард. Рамполї була сему якраз противна — вже тим самим, що старав ся ослабити останки східного обряду в Галичині, Рамполя підривав і підірвав віру східної церкви в ідейні слова пок. Папи. А треба знати, що се діяло ся як-раз тоді, коли в римській курії піднесено ідею згоди обох церков!

З того всего видко, що духовник з »Діла« впривав ся, як Пилип з конопель зі своїми обвиненнями против одного з головних кандидатів на римский престол. Але инакше він не був би удостоїв ся фігурувати на чільнім місци органу націонал-демократів. Бо »Діло« бодай в сій справі є справді консеквентне: коли ще за жита обкидало болотом память помершого папи (як свого часу память кардинала Сембратовича), так вже і будучому хоче устелити дорогу до престолоу інсинуаціями та клеветами...

До історії руско-українського місіонарства в Канаді.

Перший місіонар руско-український на канадійских степах о. Нестор Дмитрів, почув ся дїткненним висказом о. Філяса в одній з єго дописий з Канади, що він був »приїхав тай поїхав« і тому заміщує в американській »Свободі« істо-

рию своїх місійних виїздів до Канади. Ось она: О. Філяс каже в ч. 116 «Руслана» дословно так: «Коби був о. Дмитрів, що вже тому 5 чи 6 літ приїхав був до Альберти, позостав ту до нині, не було би ту схизми, не було би потреба аж днесь збирати матеріял на 6 церков, а місто сего, хто знає, чи фермері не були би мали і своїх кілька шкіл і читальні і т. п.»

Хоть я знаю о. Філяса і він мене, то я ніколи не думав, щоб він вважав мене за так великого чоловіка, щоб я сам один, в початках нашої еміграції — без найменших средств удержання на таких безмежних просторах міг таку кольосальну роботу зробити.

Вмісто відповідати впрод, я розкажу коротко, фактами історію моєї місії в Канаді, котра певно кине деяке світло на теперішні навіть відносини.

Дня 4. марця 1894 року я приїхав перший раз до Winnipeg, Man. і того самого дня надійшла для мене юрисдикція від бл. п. Митрополита Сембратовича. Я сповідав в еміграційнім домі і відвідав тогди кольонії, під той час ще маленькі: Dauphin, Stuartburn і Едну. В Beaver Lake, звідки пише о. Філяс свої дописи, я був на сам Великдень і скажу о. Філясови, що вже тоді брата Немирські на нинішнім Востокі мали зносини з тодішнім православним єпископом Николаєм з Сан Франціско і тішили ся обіцяркою, що дістануть гроші на церков і священника на кошт Синоду. Коли мої всі засоби матеріяльні вичерпали ся, коли нарід мені не міг дати ніякого удержання, я був змушений вернути до Спол. Держав. Другим разом о кілька місяців пізнійше я поїхав опять в Канаду і то з тою непохитною думкою, що там остану і буду організувати руску церков, я осів в Віннепег і писав багато листів до церковних властей в Галичині і до приватних людей, щоб они там зорганізували місійний фонд або бодай ті гроші ужили на канадійську місію, які послають рік річно на африканські місії і на другі нам цілком чужі цілі. На ті всі мої письма я дістав від капелана Демчука коротенький лист, що Ексселенція дуже похваляють мої старання, але помочи ані священникам, ані фондами не можуть. Правда, кард. Сембратович був тоді вже хорий. Я ще писав і до одного з крилошан, свідомого Українця, але відповіді не удостоїв ся. В тім часі я відвідав кольонії Stuartburn, Dauphin, Yoreton і околицю Едні — де я був на саме Воздвижене. В дорозі з Calgary до Едмонтон подибали мене монахи французкі і здаєсь вже укартовано з гори запровадили до французкого єпископа в Едмонтон. В розмові з єпископом, я заявив, що стою на становищу: руска католицка церков самостійна з своїм єпископом

на чолі — залежна впрод від Риму — рівнорядна з церквою римо-католицкою. Єпископ з Ст. Альберт сказав мені, що се неможливе, бо в Канаді не може бути двох католицких церков, а в провінціях двох католицких дієцезій. Приїхавши до Beaver Lake я сказав людям, щоб не сміли нічого мати вспільного з Французами, бо то смерть для нашої церкви. Ми взяли ся до будованя церкви і почали за мого побуту там звозити потрібний матеріял. О. Філяс може розвідати у людей, чи се правда. Треба також знати, що відїжджаючи з Beaver Lake до Едмонтон мусів я собі еще і фіру заплатити а дорога з Едмонтон до Віннепег, як з Відня до Парижа, як сам о. Філяс каже, не мало коштує.

Не маючи абсолютно средств до життя і видячи, що Французи, без протесту наших властей почали влазити між наш нарід я вїхав опять до Спол. Держав, але в слїдуючім році в червні опять приїхав до Віннепег думаючи, що прецінь дасть ся щось зробити. Народу нашого йшла сила; тисячками родин валило на стени канадійскі. Наші власти церковні мали сумліве пустити нарід без опіки та не тільки ціла галицка суспільність не заопікувалась переселенцями, але ще писали по часописях погані річи на тих людей, що шире хтіли помочи своему народови.

Політичне перекупство.

Вчорашнє засіданє угорского сойму було виключно присвячене виборам слїдчої комісії в справі усилованого перекупства опозиційних послів. По відчитаню протоколу промовляли до него послі апозиції Барабаш, Польоні, Гольо і Лендель, а відтак віцепрезидент Палія. Приступлено до голосованя над поодинокими точками протоколу, серед чого пос. Лендель хотів промовляти. Президент заявив, що се противне регулямінови, а коли Лендель опер ся говорити, правиця звела таку бучу, що треба було перервати засіданє.

По отвореню переголосовано над змінами протоколу, а відтак заняв слово пос. Кошут, який заявив, що суцротив признаня губернатора Реки Шапорого, що він дав гроші на перекупство, підозріне паде також на президента кабінету і тому він став зовсім неспосібним стояти на чолі правительства. (Оплески лівиці). Президент Апові вносить вибір слїдчої комісії і відрочене палати, що і ухвалено з тим додатком, що комісія має здати справу найдальше 10. серпня перед палатою, скликаню наново.

Президент міністрів гр. Куен заняв слово, щоби відповісти Кошуту. Заявив, що сам ли-

чно стане перед комісією, щоби дати виясненя, а що-до свого становища на чолі правительства уважає уступленє в теперішній хвилі противним своему власному пересвідченю і добру краю.

По доконаню вибору слїдчої комісії, замкнено засіданє о год. 3/4.5.

Зараз о год. 5. пополудни розпочала нарада слїдча комісія під проводом Рочоніго. По формальних квестиях пос. Пап подрбно представив справу усилованого перекупства. Відтак Шапарі сложив заяву, що гроші, які давав Дінес Папови, походили від него. Шапарі вчинив се, щоби зробити конець фатальному „ex lex“ та з прихильности до презеса кабінету. Заручив словом чести, що гр. Куен не мав найменшої відомости про сей єго крок. Предсідателл Рочоні і пос. Польоні поставили Шапарому багато питань, на які він лише в часті відповідав, а на інші відмовив відповіді. Засіданє перервано о півночі.

За Дінесом прокуратория вислала гончі листи, бо заходить обавя, що він хоче втечи. Як з Берлина телеграфують, Дінес має вже там знаходити ся Против Шапарого не заряджено жадних судових кроків; часть угорской праси домагає ся сего рішучо.

Новинки.

— Календар. В неділю: руско-кат. Імї прор.; рим.-кат. Пр. Д. М. Анг. — В понеділок: руско-кат. Симеона юрод.; рим.-кат. Звїзд. св. Стефана. — Ві вторник: руско-кат. Марї Магдаліни; рим.-кат. Домініка.

— ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ. При зміні місяця просимо наших Вл. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядю о вирівнанє залежностей, та о прислудуванє нам нових передплатників.

— Для Львовян. Відїзд на прогулькю «Сокола», яка відбуде ся завтра в неділю в Зимній Воді-Рудно, з головного двірця о 3:25 год. пополудни. (Час середно-европ.). Вступ вільний. Добровільні датки приймає ся.

— З Тов-а св. Петра. На річ Тов-а св. Петра жертвували: о. Минчакевич з Рудя лісної 10 К, котрі переслано філії в Перемишлі, монастир оо. Василиян Михалівка 6 К, котрі переслано філії в Станіславові; дальше брідскій декан о. Туркевич 50:60 К, на котрі зложили: церква і завідатель Білявець о. Грушка 8 К, церква і парохія на Суховолі 22 К, а парохіяни в Поникві уже другий раз 12:60 К, вкінці призначили Ексц. Преосв. Митрополит в хосен Тов-а 400 К, жертвованих Тов-ом «Дністер» на добродійні цілі до розпорядимости Іх Ексселенції. Складаючи всім патріотичним жертводавцям а особливо Іх Ексц. Преосв. Митрополитови в імени убогих руских церков сердечне «Спаси Біг» — пригадуємо ся ласкавій памяти особливо тих оо. де-

ЗАПИСКИ ЛІКАРЯ.

Переклала Маруся Полтавка.

Один випадок зробив в мені повний переворот. В нашу хірургічну клініку вступила жінка років 50-ти з великим новотвором з лівої сторони живота. Куратором до сеї хорої назначено мене. Студент-куратор повинен оглянути назначеного йому хорої, означити його недугу і слїдити за її ходом; коли хорого демонструють студентам, куратор викладає перед аудиторією історію його недуги, каже, що він найшов в нього при оглядинах і висловлює свою діагнозу; після сього профессор виказує кураторови його похибки і недогляди, пильно оглядає хорого і ставить свою діагнозу. Новотвір в моєї хорої займав цілий лівий бік живота від ребрового луку аж до лохани. Який се був новотвір, з якого органу виходив він? Ні розвитованя хорої, ні оглядини її не давали на се хоч трохи певних вказівок; з однаковісенькою певністю можна було припустити кістому яечників, саркому заочеревних желез, ехінокок селезінки, гідронефроз, рак піджолудочної железі. Я глядав усякі підручники і от що находив в них:

«З гідронефрозом дуже легко можна змішати ехінокок нирки; ми кілька разів бачили також мягкі саркоматозні новотвори нирок, що-до яких були певні, що маєм діло з гідронефрозом. (Частная хирургія Тильманса). Рак нирки не рідко приймає за заочеревний новотвір

желез, за новотвір яечників, селезінки, за великі підпоясочні вереди» і т. п. (Штрюмпель).

«При торбинах яечників подибуєм дуже неприємні діагностичні помилки... Дифференціальне розізнаванє торбини яечника від гідронефрозу є найнебезпечнійшим підводним каменем, бо гідронефроз, коли він великий, уявляє з себе при зверхних оглядинах такий самий образ, як торбина яечника; тому то такі діагностичні помилки дуже часті». («Гинекологія» Шредера).

«Клінічні симптоми рака піджолудочної железі майже ніколи не бувають на стілько ясні, щоби можна було поставити вірну діагнозу». (Штрюмпель).

Скептично і ворожо настроєний до медицини, я зі згїрдним усміхом перечитував її признання в її безсилности і невмілости; я навіть неначе був вдоволений тим, що не можу орієнтуватись в моєму випадку: чи-ж моя в тому вина, що наша, вибачте за слово, «наука» не дає мені для сього ніякої певної провідної нитки? У моєї хорої новотвір у животі — от усе, що я можу сказати, коли хочу віднести ся до справи хоч трохи совістно; а виробляти з себе шарлятана я не маю ніякого бажання і не стану «з певністю» твердити, що маю діло з гідронефрозом, коли знаю, що се легко може бути і саркомою і ехінококом і чим хто бажає.

Приїшов час демонструвати мою хорю. Її внесено на вошах в аудиторію, а мене викликано до неї. Я прочитав анамнезу хорої і розказав, що найшов в неї при оглядинах.

— Яка-ж ваша діагноза? — запитав профессор.

— Не знаю — відповів я, насупившись.

— Ну, в приближеню?

Я мовчки здвигнув плечима.

— Випадок справді не з легких — сказав профессор і почав сам розпитувати хорю.

Попереду він велів хорій самій розказати про свою недугу. Для мене її оповіданє послужило підставою для всіх моїх оглядин, а профессор придав сьому оповіданю дуже мало значіння. Вислухавши оповіданє хорої, профессор став старанно і з подробицями розпитувати її про стан її здоровля до теперішньої її недуги, про початок недуги, про усі її функції в часі недуги. І вже від самого сього змілого розвитку повставав зовсім инший, ніж у мене, образ: перед нами розгортав ся не ряд незв'язаних симптомів, а суцільне житє хорого організму в усіх його відмінах від здорового. Після сього профессор почав оглядати хорю; він звернув нашу увагу на консистенцію новотвору, на те, чи він пересуває ся, коли хора віддихає, чи находить ся він в звязи з матірницею, яке положенє займає він в відношеню до грубої кишки і т. п. і т. п. Наконець перейшов профессор до висновків. Він ішов до них звільна і обережно, мов той сліпий, що йде крутою, гірською стежкою; ані одного найменшого признаку не лишив він без строгого і уважного обговореня. Щоб зясувати який небудь дрібний симптом, на який я і уваги не звернув би, він перебирив цілий великий арсенал анатомії, фізіології і патології; він сам ішов на зустріч усім суперечностям і невясностям і відступав від них лише тоді, коли дійшов до повного їх виясненя... І конець кін-

канів, з котрих деканатів не дістались досі ані членів ані ніяких жертв, а таких є на жаль більше чим тих, що приступили до нашого Тов-а. Також звертаємо увагу, що лиш члени з аепархії львівської посилають свої вкладки до Львова; а члени з других двох епархій — до Перемишля і Станиславова. — *Виділ.*

— **Полкші у войску.** Злочасні військові вправи в Босні коло Требінї відбили ся голосним відгомном в угорські соймі і пригадали військовим кругам інструкцію, яка поручає „щадити людей“. Наглядні наслідки сеї пригадки маємо вже у Львові. Вчора 30. п. п. мав перші полкові вправи, і як давніше вимащеровував на такі вправи в повній зброї, так вчора вояки мали на собі лише карабіни і патронташі. — Наука не пішла в ліс!

— **Гради в Галичині** навістили сего року 75 судових повітів у східній а 22 суд. повіти у західній Галичині. Загальна вартість обезпечена знищених градом землекладів вносить в однім Крак. товаристві обезпечень 11 мільонів корон. Коли би Фльоріянка виплатила лише 15% шкоди, бо не всюда град випав збіже до тла, то сума виплачена вносила би 1.700.000 К. Однак в деяких місцевостях заплатити Тов-о 50% обезпеченої вартости а навіть 75%. В градових шкодах заангажоване значно також тов-о „Фенікс“. З сего зіставлення видно, які величезні шкоди потерпіло від граду населенє, бо без сумніву 5 разів більше було обезпеченого чим опечеченого поля, знищеного градом. Поміч краю і держави для селян конечна, коли не має настати голод і нужда.

— **Бюджет** краєвого фонду шкільного на рік 1904, ухвалений краєвим відлком на основі проєкту краєв. ради шкільної, представляє в видатках brutto квоту 11,765.896 К., у власних доходах 3,441.278 К. Є се цифра вища о 413.384 К. від р. 1903. До того прибуває шкільний фонд емеритальний з недобором до покриття з краєвого фонду в квоті 765.000 К., о 70.399 К. більше як в 1903. р. В сей спосіб підвишка видатків з краєвого фонду на народні школи буде вносити в порівнянню з біжучим роком 483.783 К. Сей висший прелімінар походить звідси, що входить в жите 82 нових шкіл, 116 шкіл перетворено на школи більшекласові, а головно тому, що прибуває значне число учительських кваліфікованих сил на місце тимчасових некваліфікованих.

— **Вісти з Буковини.** В понеділок дня 3. серпня відбуде ся доповнюючий вибір соймового посла з заставецького округу. Народним кандидатом є др. Володимир Филипович, директор краєвого шпиталю в Чернівцях. Вороги Русинів отже кацапня, жидова, Румуни, Поляки і Вірмен агітують в безпримірний спосіб за кацапорумунським кандидатом Гакманом і уживають терору, підкупства і всяких способів, аби унеможливити вибір д-ра Филиповича. В виду сего мусіли послати др. Стоцький і Н. Василько виїхати в заставецький округ, аби боронити виборців і правоборців перед насильством ворогів. Вибір др. Филиповича має бути запевнений.

В Чернівцях заснувало ся робітничє товариство „Воля“. Статут вже затвердило намісництво.

цем, кєли зіставивши здобуті дані, професор прийшов до діагнози: „рак-мозговик лівої нирки“ — то те само собою випливало з усього попереднього.

Я слухав поражений і одушевлений: такими дрібними і дитячими видавались мені тепер і мої оглядини і цілий мій скептицизм! Запутаний і неясний образ, у якому на мою думку було не можливо дійти до чого небудь, став зовсім ясним і зрозумілим і се було осягнене на основі таких незначних даних, що чудно було і подумати.

Через тиждень хора вмерла. Знов, як годі, на секційному столі лежав труп, знов довкола двох професорів товпились студенти з напруженою увагою слідячи за секцією. Професор-патолог вийняв з живота вмерлої новотвір завбільшки людської голови, старанно оглянув його і заявив, що перед нами рак-мозговик лівої нирки... Мені трудно переказати те почутє великої гордості за науку, яке опанувало мною, коли я почув се. Я розглядав м'який, скривавлений новотвір, що лежав на деревляному начиню і враз мені пригадавсь наш сільський староста, Улас, який завзято ненавидів лікарів і медицину. „Як можуть лікарі знати, що робить ся у мене в середині? Хіба вони можуть наскрізь бачити? — питав він із згірним усміхом. А тут іменно виділи наскрізь...“

(Дальше буде.)

— **Зелінична катастрофа.** Близші вісти з описом катастрофи під Новим Санчом представляють єї в менше трагічним світлі, чим спершу здавало ся. Безпосередню причиною нещастя був, розуміє ся „шпарсіетем“ практикований на залізничях. Тягаровий поїзд зложений з кількадесять возів повинен був мати дві машини в дорозі під гору. В тім случаю поїзд не був би станув в половині дороги, аби набрати пари; тоді не була би локомотива сїнула возів, коли рушала з місця, і не була би урвала ся клямра, що споює вози з собою. Другою причиною нещастя мало бути лихої якости залізо, з якої зроблена була клямра при возі, який походив з угорської фабрики вагонів. Залізо було глибокоземнисте і тому легко урвало ся. Десять відорваних возів летіло долі по шинах зі скоростю понад 100 км. на годину і перебігли простір 14-ти кілометрів в трєх мінутах. Між возами був один новий віз особовий, випущений на пробу, і в нїм сидів слюсар. Крім того на однім з тих возів був гамівничий або т. зв. кондуктор сигналовий. Они оба старали ся здержати вози в розгоні, але се було не в їх силі. Вози бігли зі скоростю лискавки, а колеса, після оповідання очевидців, розпалили ся до грані. Слюсар і гамівничий змогли в дорозі вискочити з вагонів і се спасло їх від нехибної смерти, бо вози, в яких они були, поторощили ся на дрібні кусні. Про відорване і побіг возів розіслала станція в Новім Санчи телефонічні повідомлення до всіх будинків, але не сказала, з котрої сторони жечуть вози. Один з будинків, якого впрочім за се винувати годі, задержав в полі перед станцією Мартинковичі особовий поїзд, що їхав з Нового Санча до Хабівки. В хвилю пізнійше надбігли вози і з всею силою ввали на послідні два вагони особового поїзду. Стріча возів була страшна. В мить сталась з возів стирга румовища, з якої проносили ся голоси болю і розпуки подорожних. В трєх возах особового поїзду, що поторощили ся, було 70 подорожних. Деякі з них вилетіли при катастрофі на бік до рова і на поле. Під румовищем найдено п'ять осіб тяжше ранених, а около 10 осіб легко ранених. На смерть нікого не убило. Тяжше ранені подорожні називають ся: Зеліг Ландав з Н. Санча, Кальман Зайденфрав з Велички, Казимир Шуфа з Кракова, Іван Дирек кондуктор з Н. Санча і Володимир Гайгер директор ткацкого заведеня в Коросні. Їх всіх відвезено до шпитала в Н. Санчи, хоч їх житю не грозять ніяке небезпеченство. Між лекше раненими також приміченими в шпиталі є: Антонина Фрідель з Чех, Розалія Глібач з Угор, Юл. Ципсер з Білої, Йосиф Мауркевич, Стан. Ухвал кондуктор і Киприян Копач. Крім тих находять ся в приватній опіці ще отсі ранені: Вінк. Домбровский, емерит. радник суду; Скохів зі Шлезка; Брон. Маняк та ще кілька осіб.

По внісєню ранених з поторощених возів приступлено до усунєня нащадків з возів. На сям працєх кількадесять робітників до сеї пори, а нині пополудни має стати знова привертнений рух поїздів на направленім шляху. Злишно згадувати, що на місце катастрофи приїхав вчєра директор залізниць п. Горюшкович і тисячі цікавих з цілої Новосандеччини та хмара фотографів заводових і аматорів.

— **Іменованя.** Начальником залізничої станції в Лавочнім іменованій ревідент Тадей Козарин зі Львова, а начальником станції в Городку офіційал Ізидор Блівський, дотеперішній начальник станції в Лавочнім.

— **Як найдено Червеня?** Червеній, один з убійників Оранжевої і Шпінерівної у Львові, сидить, як звісно, в арешті в Кременці на Волини. Арештовано єго задля єго власної глупоти. Червеній перейшов кордон, і не знаючи про увязненє свого брата капрала в Тернополі, написав до него, що дістав ся щасливо до Росії, та просив о відповідь та о точні інформації про хід слідства в справі убійства Оранжевої. Лист прийшов до Тернополя, а що капраль Червеній сидів в вязниці у Львові, то команда полку вислала лист до заряду львівської вязниці. Всі листи до увязнених вояків перечитують вперед військовий суд, так і сям разом перечитано лист і зміст єго подано не лише Червеніви але і львівській поліції. В листі була подана точна адреса Червенія і російська жандармерия на жаданє львівської поліції без великих заходів віднайшла Червенія і замкнула. Видача Червенія австрійским судам проволіче ся задля довгих формальностей, які мусять попередити выдачу. Львівска прокуратория мусить виготовити акт обжалованя і переслати російській прокуратурі і аж за єї дозволом суд в Кременці видасть Червенія.

— **Огні.** Дня 24. липня згоріло в селі Опірці коло Лавочного сїм селянських загород, зовсім обезпечених. — В Корчині, стрийського повіта, знищив огонь п'ять господарств. — В Трофанівці, коломийського повіта, запалив грім столу Івана Ткачука, а від столу заняла ся сусідска стайня і дїм. — В Ямниці коло Станиславова згоріло від грому 15 господарських будинків.

— **Дефравдант під ключом.** Шкільний інспектор Беронський, за яким яко дефравдантом розпи-

сано стежні листи, сам зголосив ся оноді в суді і віддав ся в руки справедливости. Здефравдована ним квота має вносити понад 10.000 К, а дехто каже, що має доходити до 20.000 К.

— **Наслідки темноти.** В Красчині коло Перемишля занедужав оноді парубчак Василь Кусьбіда на жолудкову хоробу. Замість лікаря прикликано до него знахора, а сей поставив недужому кільканацять п'явок. Наслідком надмірного упливу крови недужий боре ся зі смертю.

— **Із статистики конкляве.** Osservatore Romano оголошує час трєваня конкляве при виборі деяких папів, а іменно: в році 1447 коли папою вибрано Миколая X, конкляве трєвало 14 днів; в р. 1455 — Калікет III днів 12; в р. 1458 — Пій II — днів 14; в р. 1464 — Павло II — днів 14; в р. 1492 — Александер VI — днів 3; в р. 1501 — Пій III — днів 33; в р. 1503 — Юлій II — днів 18; в р. 1513 — Лев X — днів 47; в р. 1522 — Адриян VI — днів 12; в р. 1623 — Григорий XV — 1 день; в р. 1614 — Урбан VIII — днів 17; в р. 1769 — Клементий XIV — днів 106; в р. 1775 — Пій VI — днів 104; в р. 1823 — Лев XII — днів 35; в р. 1829 — Пій VIII — днів 36; в р. 1831 — Григорий XVI — днів 62; в р. 1846 Пій IX — днів 3; в р. 1878 — Лев XIII 2 дні.

— **800 стрілів на мінуту.** Американські часописи доносять: Капітан Меклейн в Спол. Державах винайшов нову пневматичну гармату, котра дає 800 стрілів на мінуту і може вбити відразу сотки людей. Пробя роблені недавно у Вашингтоні з сям страшним оружєм, дали знаменитий вислід, а присутні при тім військові знатоки і відпоручники міністерства війни заявили, що нова гармата повинна бути введена в армії Сп. Держав. Капітан Меклейн жадає за свій винахід 2 мільони долларів.

— **Дирекция почт у Львові** оголошує, що на переписних картках з видами можна давати витискати почтові значки.

— **3 залізниць.** Після оголошеня Wiener Zeitung має ся роздати в дорозі оферт виконанє робіт земних, шуттованя і надземних робіт як також будинків і огорожень на просторі Birnbaum-Aussig, Wocheiner-Fristritz ліній державних залізниць Клягенфурт-(Вілях) Гориция-Трисет. — Оферти буде приймати ся найпізнійше до 20. серпня с. р. 12. год. в полудне в ц. к. Дирекції будови державних залізниць у Відні, VI, Gumpendorferstrasse Nr. 10. Услівя і плани можна переглядати в згаданій Дирекції і в ц. к. Управі будови залізниць в Assling.

— **Дрібні вісти.** Добра Струтин в волочівськім повіті набули пп. Адоль Валігурский і Франц Яновский за 600.000 К. — Арештованих за дефравдації офіційалістів в товмацких добрах Соколовского і Яворского і жида Тітмана випушено на вільну ногу. — В справі підвишеня активального додатку для державних урядників у Львові з 60 на 80% відєньского додатку, була вчєра депутация урядників у намісника і віцепрезидента д-ра Коритовского з просьбою о поперте петиції, внісєної до міністерства. — В справі, чи ярмарок від 18. серпня до 1. вересня с. р. має відбутти ся в Уневі чи в Перемишля, магїстрат перемиский твердить, що сей ярмарок відбуде ся в Перемишля, на що одержав концєсию дня 9. марца с. р. до ч. 70.696.

РОДИМЦІ! Приготовляйте діти до вступних іспитів до шкіл середчих!

Телеграми

з дня 1. серпня.

Рим. Конкляве зачало ся вчєра о 5. год. пополудни. В торжественнім поході увійшло до конкляве 260 осіб, між тим 61 кардиналів. Усі кардинали увійшли в чорних ризах. Засіданя будуть відбувати ся 2 рази денно і будуть зачинати ся о 9. год. рано і о 3. пополудни.

Рим. Агенция Стефаніого доносить: Після інформацій з церковних кругів, найбільші вигляди вибору на папу мають кардинали Ді Петро, Ванутелі, Рамполя, Свампа, Портанова і Готі. При першім голосованю Рамполя одержить правдоподібно найбільшу скількість голосів. Вибір Орелі майже зовсім виключений. Загально думають, що вибраним буде Ді Петро. У ватиканських кругах думають, що конкляве може потревати до середі. Однак загальне пересвідченє є що кардинали будуть старати ся в неділю ого, лосити вибір нового папи.

Рим. Нині перед полуднем відбуло ся перше голосованє о год. 11½. Замічено на площі св. Петра дим з комина („sfumato“) над Сикстинською каплицєю, який свідчить, що перше голосованє остало без висліду.

Ішль. Президент мінїстрів др. Кербер і мінїстер скарбу Бем-Баверк прибули ту, аби вести

